

” Horusitzky Henrik geológus

(1870. aug. 3. Veľký Újezd, Olomouci járás,
† Budapest 1944. aug. 25.)

Horusitzky Henrik 1882-ben jött Magyarországra, ugyanis édesapja, Václav Horusicki ebben az évben lett Pállfy János bajmóci birtokának a gazdatisztje A középiskoláit Privigyén és Besztercebányán, a gazdasági akadémiát Magyaróváron végezte, később a budapesti, berlini és müncheni egyetemeken képezte tovább magát.

1893-ban Diószegi Kuffner Károly báró diószegi belső majorjában gazdasági segéd. A fiatal Henrik számára ez a munka értékes tapasztalatszerzést jelentett. A báró úr számára rövidesen világossá vált, hogy a fiatal segéd rendkívül intelligens és tehetséges, lelkesedéssel teli szakember, és tehetsége és lehetőségei túlszárnyalják a diószegi gazdaság kereteit, ezért támogatta további tanulmányait és későbbi tudományos munkáját. A magyaróvári egyetemen a tandíjat és az ösztöndíjat teljes egészében a báró térítette meg. Talán éppen a városunkban eltöltött idő, amelynek során Henrik első gyakorlati tapasztalatait szerezte, volt döntő hatással tiszteletreméltó tudományos karrierjének elindításában.

1895-től a budapesti Földtani Intézet Inkey Béla szervezte agrogeológiai osztályának munkatársa lett. Az I. világháború idején, amikor a külföldi alapanyagimport erősen megcsappant, a mezőgazdászok figyelmét a barlangok foszfortartalmú agyagjaira hívta fel. Akkor kezdeményezését nem fogadták el, de most, szorult helyzetben a földművelésügyi minisztérium az ügyet magáévá téve megbízta a földtani intézetet az ilyen irányú kutatások elvégzésére. Kormos Tivadar és Horusitzky Henrik Nyugat-Szlovákia, Kadic Ottokár Gömör barlangjait kutatta át. A vizsgálatok csekély eredményre vezettek, így az ipari hasznosításra nem került sor, viszont elkészült számos barlang földtani kutatása. Horusitzky szervezte meg a magyarországi barlangok kataszterének összeállítását.

Elsősorban a Kisalföld agrogeológiai feltérképezésével foglalkozott. Talajkutatást végzett Párkány és Szógyén között, és 1:75 000 léptékű agrogeológia térképet készített – Nagyszombat, Szenic, Nagysurány, Komárom, Szenc és Tallós. Ezek a kutatások adták az alapját az első magyar talajtérképnek, amellyel a párizsi világkiállításon aranyérmet nyert.

Hidrogeológiai munkái közül kiemelkedett komplex feldolgozású kétkötetes monográfiája, amely földtani és víz-földtani alapot adott Budapest közműfejlesztéséhez. Számos hidrobiológiai cikke jelent meg a Hidrológiai Közöny évfolyamaiban. A szaklapok, közlönyök, évkönyvek több mint 130 szakmunkáját közölték le. Megírta az agrogeológia történetét, és hozzájárult a budapesti geológiai intézet kőzetgyűjteményének bővítéséhez is.

Az ő javaslatára és vezetése alatt a budapesti várkertben 260 m mélyfúrású artézi kutat fúrtak.

1918-ban, mint főgeológus főbányatanácsos címet kapott, 1926-ban a Földtani intézet tudományos igazgatója, 1928-ban nyugdíjazták. 1940-ben a Magyarhoni Földtani Társulat tiszteletbeli tagjává, s a hidrológiai szakosztály az elnökévé választotta. Tudományos munkássága elsősorban az agrogeológiai és a hidrogeológia területén alapvető.

74 éves korában Budapesten hunyt el, Zoltán testvérével, aki jeles zeneszerző volt, a Fiumei úti Nemzeti Sírkertben (Kerepesi úti temető) van eltemetve.

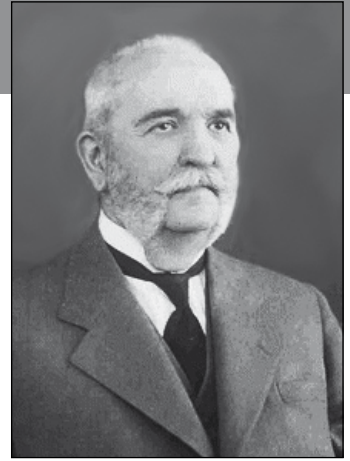
Horusitzky Henrik az agrogeológia, a talajtan, barlangtan és a paleontológia-öslénytan jeles szakembere. Városunkhoz nem csak az a tény fűzi, hogy egy ideig itt élt és dolgozott, hanem Kuffner Károly báró támogatása is, aki nagymértékben hozzájárult tudományos munkásságának beindításához, és a tudományos munkája, amelynek köszönhetően vissza-visszatért ezekre a végekre.

Forrás:

Magyar Életrajzi Lexikon 1000–1990

<http://commons.wikimedia.org>

Kordos László: Magyarország barlangjai

Horusitzky Henrik